

lijken aard is het verbod van varkenshokken op de vóór-
erven, eerst blijkbaar alleen in het drukste stadsdeel, n.l. dat
tusschen de beide Nieuwlandbruggen, later algemeen. Dat
zeugen, uit hoofde van haar sekse, geheel van de straat wer-
den geweerd, ook reeds toen andere varkens daar nog, zij
het in beperkt aantal, werden toegelaten, duidt zeker ook
op dezelfde zucht om orde in de stadsstraat te brengen en
het landelijk karakter daaraan te ontnemen, opdat die beter
zou beantwoorden aan haar nieuwe bestemming. ¹⁾

Toch is het eerst de „Ordinancie van der reede” van 3 Mei
1464, de eerste bouwverordening, waaruit heel duidelijk
blijkt, dat een meer gesloten stadsbebouwing deels reeds er
is, deels straks komen zal, welke de regeling vraagt van aller-
lei kwesties van burenenrecht, kwesties nu van veel verdere
strekking dan het mogelijk geschil tusschen belenders.

Omtrent de hoogte der oudste huizen kunnen wij wel wat
afleiden uit de brandkeuren.

Volgens het oude perkamenten keurboek moesten elke
twee gewone huizen, voorzoover daarin vuur gehouden
werd, een leer hebben van XV voet, anders een van slechts
VI voet, met een haak, doch in elk geval moest elk huis,
hoog of laag, een leer hebben die boven het dak reikte, ter-
wijl het voor de enkele hoogere gebouwen voldoende werd
geacht indien elk vierendeel 4 ladders onderhield van 24
sporten. ²⁾

Een toevoeging uit het 2e kwartaal der 15e eeuw, ver-
moedelijk gevolg van den zwaren brand van 1431, bepaalde
dat voor huizen, XVI voet hoog tot den drup van het dak,
de leeren drie sporten daarboven moesten reiken.

Dit alles duidt nog op lage bebouwing als regel. De huizen
in het oudere deel der keur bedoeld, voor zoover daarin
vuur werd gehouden, zullen zeker niet meer dan 12, mis-
schien maar 10 voet gemeten hebben, indien zij boven de
wanden van den beganen grond nog een zolderborstwering
hadden. Waar deze ontbrak, zooals bijv. aan het Haagsche
huisje dat ik in het begin van mijn opstel noemde, was de

1) Verg. uitgave Prof. Fruin § 144, 106, 146, 147, 148, 149.
Supplement 18 feb. 1458 blz. 13.

2) Toevoegsel oudste keurboek blz. 63.